

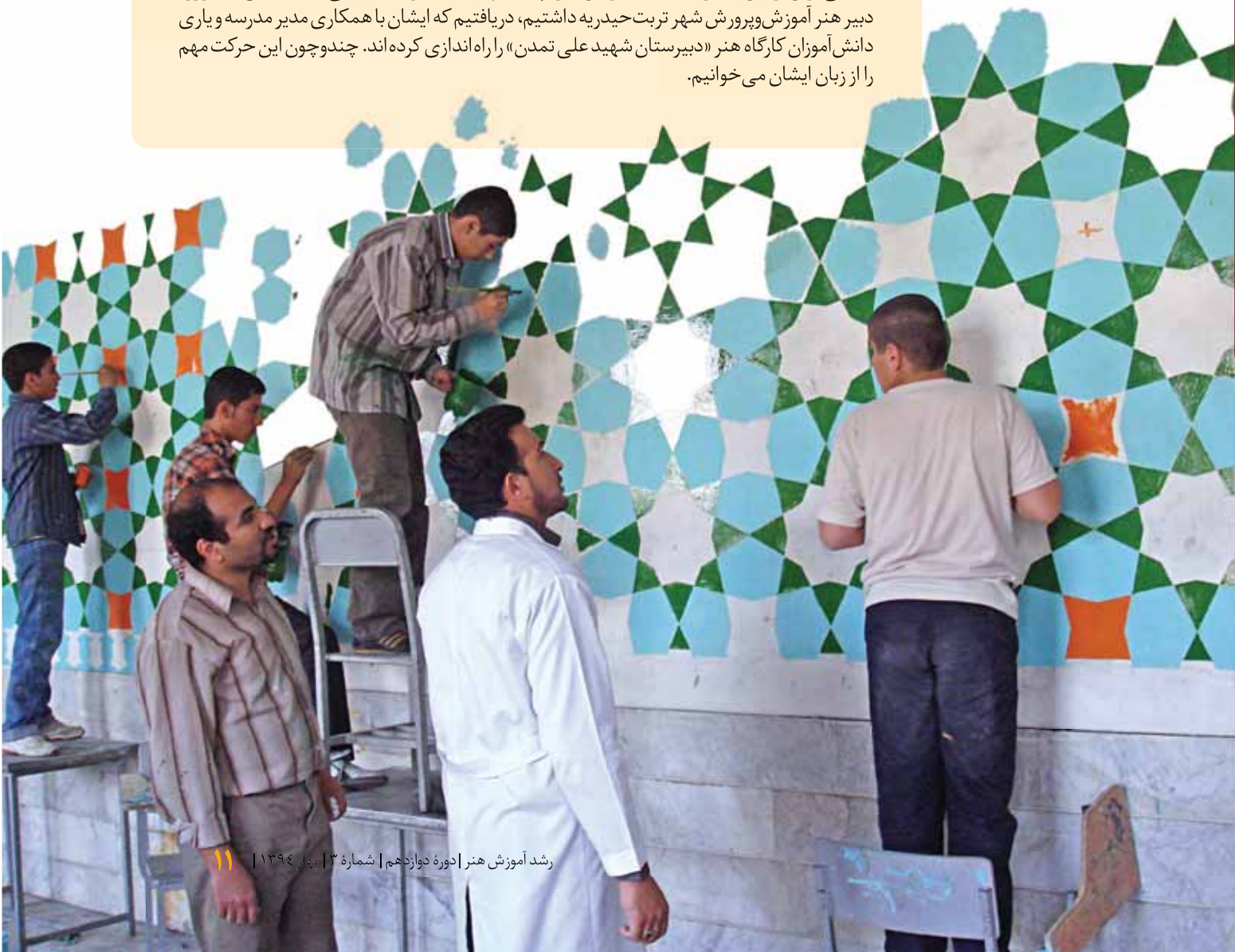
کارگاه هنر پلی برای خلاقیت و تجربه دانش‌آموزان

پای صحبت حسن کشاورز، دبیر هنر مدرسه تمدن تربت حیدریه

رشد آموزش هنر

اشاره

در شماره‌های قبلی ضرورت ایجاد مکانی با نام «کارگاه هنر در مدرسه» مطرح می‌شد. خوش‌بختانه دبیران و مدرسان هنر چون از تأثیر و ارزش چنین مکانی برای تلطیف و شکوفایی حس زیبانشناختی و فضایی برای آزمون و تجربه آگاه‌اند، در این مورد پیشگام بوده‌اند. در گفت‌وگویی که با حسن کشاورز، دبیر هنر آموزش و پرورش شهر تربت حیدریه داشتیم، دریافتیم که ایشان با همکاری مدیر مدرسه و یاری دانش‌آموزان کارگاه هنر «دبیرستان شهید علی تمدن» راه‌اندازی کرده‌اند. چندوچون این حرکت مهم را از زبان ایشان می‌خوانیم.

در اینجا لازم می‌دانم از این استادان یادی کنم تا گوشه‌ای از دین خود را نسبت به آنان ادا کرده باشم

● لطفاً خودتان را معرفی کنید و سابقه هنری خود را بیان بفرمایید؟

گرامی‌ام در سال‌های تحصیلی در ذهنم نقش بسته بود و بارها برای انجام آن تلاش کرده بودم، ولی به دلایل مختلف کاملاً محقق نمی‌شد. تا اینکه در سال تحصیلی جاری با همکاری مدیریت محترم دبیرستان، جناب آقای منتظری‌نیا امکان پذیر شد و «کارگاه تخصصی هنر» (کلاس موضوعی درس فرهنگ و هنر) را در مدرسه تجهیز و راه‌اندازی کردیم.

از جمله عنایات خداوند نسبت به خودم را برخورداری از محضر استادانی با تجربه و مو سپید کرده در آسیاب آموزش می‌دانم. آن‌ها مشکلات این مسیر را به بنده و سایر دوستانم گوشزد می‌کردند و این باعث شد از همان ابتدا به دنبال راه‌حل مشکلات باشم.

در اینجا لازم می‌دانم از این استادان یادی کنم تا گوشه‌ای از دین خود را نسبت به آنان ادا کرده باشم. در مرکز تربیت معلم شهید بهشتی باید از استاد خوش‌نویسی و الگوی اخلاق که فیوضات فراوان از ایشان به تمامی دانشجویان رسیده است، جناب استاد کریمی نام ببرم. همچنین از استاد خلیلی، استاد مهدوی، استاد رزاقی و استاد فرهمندیان و در دوره کارشناسی در «مرکز شهیدای مکه» از استاد مرادی، استاد رضایی،

با عرض سلام و خسته نباشید خدمت شما و همکاران محترمتان در مجله «رشد آموزش هنر» و همچنین همکاران فرهنگی که در سراسر این مرز و بوم به آموزش و پرورش آینده‌سازان این مملکت مشغول هستند.

این جانب حسن کشاورز دبیر هنر دبیرستان علی تمدن (متوسطه اول) شهرستان تربت حیدریه، استان خراسان رضوی هستم. ۱۸ سال است که به امر تدریس درس هنر اشتغال دارم. تحصیلات دانشگاهی خود را در «مرکز تربیت معلم شهید بهشتی مشهد» در رشته آموزش هنرهای تجسمی آغاز کردم و پس از فراغت از تحصیل در سال ۱۳۷۷، به تدریس هنر مشغول شدم. سپس در «دانشگاه عالی فرهنگیان شهیدای مکه» در تهران ادامه تحصیل دادم و آن‌گاه در «دانشگاه سوره» در رشته صنایع دستی، دوره کارشناسی ارشد را به پایان رساندم.

● درباره تدریس هنر و پیدا شدن ایده راه‌اندازی کارگاه بفرمایید؟

این فعالیت با راهنمایی‌ها و هدایت استادان

گردش علمی از ریاط طیس، آبان ۱۳۹۳

کارگاه تخصصی هنر، مهرماه ۱۳۹۳

**به طراحی و رنگ آمیزی
مدرسه با نقوش هندسی
اسلامی و به شیوه قدیم
دست زدیم که تجربه‌ای
موفق و به یادماندنی برای
من و دانش آموزانم شد**

تغییر فرم چیدن میزها در کلاس برای اجرای بخش طراحی و خوش نویسی، یا تهیه و استفاده از لوازم تخصصی طراحی و خوش نویسی توسط دانش آموزان، انجام فعالیت‌های هنری در اندازه بزرگ و کاربردی، برگزاری اردوها و گردش‌های هنری در مکان‌های تاریخی شهرستان و...

با مشاهده تأثیرات و لذتی که دانش آموزان از برگزاری این برنامه‌ها می‌بردند، بیشتر به اجرای این هدف، یعنی اختصاص فضایی خاص در مدرسه به درس هنر، ترغیب شدم. البته مشکلاتی در این بین هست که همگی از آن‌ها واقفیم.

از جمله تجربه‌های لذت‌بخشی که برای همیشه در ذهنم خواهد ماند، این است که در سال ۱۳۸۸، با نگاهی خاص به فرمایشات مقام معظم رهبری مبنی بر توجه ویژه به «تزیینات و معماری اسلامی» و با حمایت مدیران محترم، آقایان **میرزاییگی** و منتظری‌نیا در مدارس «علی تمدن» و «علامه جعفری» که به صورت دو شیفت صبح و عصر در همین آموزشگاه برگزار می‌شدند، به طراحی و رنگ آمیزی مدرسه با نقوش هندسی اسلامی و به شیوه قدیم دست زدیم که تجربه‌ای موفق و به یادماندنی برای من و دانش آموزانم شد. متأسفانه در سال ۱۳۸۹ بر اثر زلزله به مدرسه

استاد زارعی، استاد آقامیری، استاد فتاحی و در دوره کارشناسی ارشد از استاد قلیچ‌خانی و سایر استادان یاد کنم که قدردان و مدیون آنان هستیم، زیرا که «من علمنی حرفا فقد صیرنی عبدا». هر چند همیشه با خود می‌گویم:
قدر استاد نکو دانستن

حیف! استاد به من یاد نداد

● درباره اهداف و انگیزه‌های راه‌اندازی کارگاه برای همکاران هنر سایر نقاط را بیان کنید.

انگیزه ما برای راه‌اندازی کارگاه حل مشکلاتی بود که من و اکثر همکاران مدرس درس هنر با آن‌ها مواجه هستیم؛ مانند وضعیت خاص فیزیکی در انجام بعضی فعالیت‌های هنری، چون طراحی و خوش‌نویسی که به فضای بیشتری نیاز دارند. یکی دیگر از این عوامل تغییر کتاب‌های هنر در دو سال اخیر است که رویداد مهم و مبارکی برای درس هنر محسوب می‌شود.

در طول دوران تدریس تجربیات آموزنده و با ارزشی کسب کرده‌ام که از جمله آنان به این موارد می‌توانم اشاره کنم (البته می‌دانم اکثر همکاران عزیز این تجربیات را خود آموخته‌اند):

خوش بختانه مدیریت مدرسه نیز از عزیزان فعال در عرصه هنر هستند

آسیب جدی رسید و بر اثر مرمت دیگر از نقوش آثاری باقی نمانده است.

● درباره حضور خود و دانش آموزان در فعالیت‌های هنری در سطح شهر بفرمایید.

در سال تحصیلی جدید (۹۴-۹۳) در شهرستان تربت حیدریه شاهد دو رویداد بزرگ هنری بودیم. اولین رویداد برگزاری جشنواره فیلم و عکس سینمای جوانان کشور و دومین و تأثیرگذارترین آن‌ها، برگزاری جشنواره خوش‌نویسی قیام قلم با حضور استادان خوش‌نویسی کشور بود که با توجه به بازدید دانش آموزان از این نمایشگاه‌ها و دیدن آثار خوش‌نویسان کشوری سبب شد، آن‌ها به انجام فعالیت‌های هنری علاقه‌مند شوند.

خوش بختانه مدیریت مدرسه نیز از عزیزان فعال در عرصه هنر هستند و با حمایت‌های ایشان و تجربیات موفق سال‌های قبل و همبازی دانش آموزان، موفق به ایجاد این کارگاه هنر شدیم. از همان آغاز به کار کارگاه، تأثیرات و تغییراتی کیفی در آثار دانش آموزان مشاهده کردیم.

● هزینه‌ها و نیازهای اقتصادی این برنامه را

چگونه تأمین کردید؟

درباره هزینه‌ها باید بگویم، ما سعی در به حداقل رساندن هزینه‌ها داشتیم. مثلاً برای آماده‌سازی کارگاه از هم‌بازی دانش آموزان، برای تزئینات از پوسترها و عکس‌هایی که برای یادبود و آشنایی بازدیدکنندگان به صورت رایگان توزیع می‌شد، استفاده کردیم. تعدادی کتاب هنری را نیز از دانش آموزانی که در رشته هنری تحصیل کرده بودند و دیگر کتاب‌های خود را لازم نداشتند، گرفتیم تعدادی را نیز از کتابخانه شخصی خودم آوردم.

البته از حمایت‌های «انجمن اولیا و مربیان» و همچنین معاونت مدیرکل و مدیریت محترم آموزش و پرورش، جناب آقای نیرویی برخوردار بودیم.

● دلیل اهمیت و ضرورت توجه به درس هنر را در چه می‌دانید؟

همان‌طور که همه عزیزان و همکاران فرهنگی دست‌اندرکار تعلیم و تربیت می‌دانند و به شهادت اکثر تحقیقات علمی و زمینه روان‌شناسی رشد و تربیتی، فردی در آینده موفق می‌شود و به کمال می‌رسد که از لحاظ ذهنی و حرکتی به

بازدید از مقبره عارف قطب‌الدین حیدر، ۱۳۹۳

تزئین دیوار مدرسه با نقوش اسلامی در تربیت حیدریه، ۱۳۸۵

یکی از نکات مثبت کتاب‌های جدید که وجود کارگاه تخصصی هنر را برای این درس ضروری می‌کند، معرفی رشته‌های هنری است

می‌شوم که در این سال‌ها فرصتی دست داده است که شاهد تغییراتی در کتاب و ساعات درس هنر باشیم. بیایید از این فرصت استفاده کافی و لازم را ببریم. دیدگاه‌های گذشته نسبت به درس هنر را اصلاح کنیم و باعث ارتقای هنری مدارس و در نتیجه نسل و جامعه آینده شویم. این را بدانیم، هنگامی که انسان در اندیشه خود نیت کار خیر و مثبتی را داشته باشد، یاری خداوند مداوم و بدون اندکی تأخیر به او می‌رسد و ان‌شاءالله آن اندیشه در اندک زمانی به ظهور و موفقیت خواهد رسید. امیدوارم شاهد روزی باشیم که تمامی مدارس کشورمان به کارگاه‌هایی استاندارد برای تمامی درس‌ها مجهز شده باشند.

● در پایان اگر مطلبی دارید بفرمایید.

در پایان فقط به ارائه این پیشنهاد بسنده می‌کنم که در وزارت آموزش و پرورش ما به استانداردهای جدید ساختمانی، چه از لحاظ ابعاد و چه از نظر تزئینات نیاز داریم؛ البته با توجه و مطالعه پیشینه فرهنگی و معماری کشورمان که برگرفته از فرهنگ اسلامی و ایرانی میهن عزیزمان است. این مهم فقط با تغییر و به‌روز شدن استانداردهای ساختمانی ستاد نوسازی مدارس امکان‌پذیر است.

همانگی درونی دست یافته باشد. در یک فعالیت هنری ما شاهد ظهور و شکوفایی انواع گوناگون ابعاد هوش انسانی (زبانی، حرکتی- جسمانی، منطقی- ریاضی، مکانی، میان فردی، درون فردی، طبیعت‌گرا و موسیقایی) هستیم که هر یک می‌تواند مشخص‌کننده آینده شغلی و اجتماعی دانش‌آموز و عامل طی کردن پله‌های ترقی توسط آنان شود. به این ترتیب، طبعاً آینده‌ای روشن و امیدوارکننده در انتظار کشور عزیزمان خواهد بود؛ ان‌شاءالله.

یکی از نکات مثبت کتاب‌های جدید که وجود کارگاه تخصصی هنر را برای این درس ضروری می‌کند، معرفی رشته‌های هنری است؛ رشته‌هایی که ریشه در گذشته پر تالو و تابناک فرهنگ و تمدن باستانی کشور عزیزمان ایران دارند، همانند سفالگری، گلیم‌بافی، گره‌چینی ... و

● پیام شما برای سایر همکاران گرامی چیست؟

من کوچک‌تر از آن هستم که برای دوستان و همکاران گرامی و سخت‌کوشم که بسیاری از آنان از بنده با تجربه‌تر و متبحرتر هستند، بخواهم پیامی داشته باشم. فقط همین نکته را متذکر